

جامعه و تغییرات آب و هوا

صادق صالحی

زهره پازوکی نژاد

۱۳۹۶

سرشناسه	صالحی، صادق، ۱۳۴۷ -
عنوان و نام پدیدآور	جامعه و تغییرات آب و هوا/صادق صالحی، زهرا پازوکی نژاد.
مشخصات نشر	تهران: پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	۴۸۷ ص.: جدول، نمودار.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۴۵۴-۰۴۴-۷
موضوع	تغییرات اقلیمی -- جنبه‌های اجتماعی
موضوع	Climatic changes -- Social aspects
موضوع	آب و هوا -- جنبه‌های اجتماعی
موضوع	Weather -- Social aspects
شماره افزوده	پازوکی نژاد، زهرا، ۱۳۶۰ -
شماره افزوده	رهشگ، فرهنگ، هنر و ارتباطات
رده بندی کنگره	۱۳۹۵ / ۲ ص ۹۰ QC۹۰
شماره کتابشناسی ملی	۴۵۸۲۱۹۹
رده بندی دیویی	۳۶۳/۷۳۸۷۴

ناشر: پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات
نویسنده: صادق صالحی (عضو هیئت علمی دانشگاه مازندران) و زهرا پازوکی نژاد
صفحه‌آرا: وحید لنجان‌زاده
طراح جلد: هاجر قربانی
نویسنده چاپ: اول - تیر ۱۳۹۶
مارگان: ۳۰۰ نسخه
قیمت: ۲۴۰۰۰۰ ریال
شاب: ۹۷۸-۶۰۰-۴۵۲-۰۴۴۷

همه حقوق این اثر به پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات محفوظ است.
در صورت تخریب یا خردقانی، این اثر به صورت تخریبی یا خردقانی.

نشانی: تهران، پایین‌تر از میدان ولی‌عصر (مجم)، خیابان مشق، شماره ۹، پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات
صندوق پستی: ۶۲۷۴ - ۱۴۱۵۵ تلفن: ۹۰۲۲۱۳ - ۸۸۸۹۳۰۷۶ Email: nashr@ric.ac.ir

فهرست مطالب

مقدمه مؤلفان	۱
فصل اول: تغییر آب و هوا و جامعه‌شناسی	۱۱
فصل دوم: تغییرات آب و هوا و آب و آس‌های اجتماعی	۸۵
فصل سوم: انکار اجتماعی سییر آب هوا	۱۳۱
فصل چهارم: تغییر آب و هوا، دوراهی اجتماعی و مخزنه جمعی	۲۰۷
فصل پنجم: تغییر آب و هوا و پذیرش اجتماعی نوآوری‌های زیست‌محیطی	۲۷۳
فصل ششم: سیاست‌های اجتماعی مقابله با تغییر آب و هوا	۳۴۱
فصل هفتم: تغییر آب و هوا و سیاست‌های اجتماعی مقابله با آن در ایران	۳۹۱
منابع	۴۵۳
نمایه	۴۸

مقدمه مؤلفان

رشد دانش علمی و تولید نس و اهمیت فعالیت انسانی و رفتارهای اجتماعی در تغییر جهانی آب و هوا، دژید نقش کلیدی علوم اجتماعی درک و طراحی راهبردهای مناسب را مد برای مقابله با تغییر جهانی آب و هواست. در این راستا، صاحب نظران و اندیشمندی چون ناجل معتقدند که جامعه شناسان، دیدگاه ها، نظریات و ابزارهای ارزشمندی برای بررسی تغییر جهانی آب و هوا در اختیار دارند. لازم است که آنها نیز به جرگه عظیم دانشمندان، کارشناسان حوزه بررسی و برنامه ریزی تغییر آب و هوا بپیوندند (ناجل و دیگران، ۲۰۰۹). ضرورت توجه علوم اجتماعی به مسئله تغییر آب و هوا مورد توجه دیگر جامعه شناسان نیز قرار گرفته است. برای مثال، تری لیه، پس از طرح پیش بینی های علوم طبیعی، نتیجه گیری می کند که برای مقابله با حوادث نامطلوب تغییرات جهانی آب و هوا، استفاده از علوم اجتماعی گریزناپذیر است. لیه در این زمینه می نویسد: برخی از پیش بینی ها در مورد اثرات گرم شدن جهانی که در قرن حاضر محقق خواهد شد عبارتند از:

- قطب‌های کره زمین آب خواهند شد و سطح آب دریا تا ۱-۲ متر افزایش خواهد یافت؛
- گیاهان و جانوران در مناطقی که اکنون زندگی می‌کنند در معرض انقراض قرار می‌گیرند یا نابود خواهند شد؛
- زمین‌های کشاورزی به بیابان تبدیل خواهد شد و بالعکس؛
- تغییرات شدتی جوی بیشتر معمول خواهد شد؛
- شهرها با مشکل کم‌آبی مواجه خواهند شد (لیهه، ۴۳۵).
- لیهه ادامه می‌دهد که دانشمندان معتقدند برای تثبیت وضع آب و هوا، باید میزان انتشار آلاینده‌های دی‌اکسیدکربن را بین ۶۰ تا ۸۰ درصد کاهش داد. به نظر می‌رسد، در این زمینه دو راهبرد محوری مطرح هستند:
- باید مصرف سوخت‌های فسیلی را به شدت کاهش دهیم، یعنی ۴۸ درصد از تولید انرژی جهانی دی‌اکسیدکربن بکاهیم؛
- باید جنگل‌زدایی را کاهش دهیم، یعنی ۱۶ درصد از انتشار آلاینده‌های دی‌اکسیدکربن را کم کنیم.
- او می‌افزاید به‌زعم کارشناسان و متخصصان، می‌توان برای کاهش گازهای گلخانه‌ای اقدامات زیر را انجام داد:
- کاهش استفاده از سوخت‌های فسیلی در حمل و نقل؛
- کاهش استفاده از انرژی خانگی، به‌ویژه در زمینه گرمایش و سرمایش؛
- کاهش تولید کالاهای مصرفی؛
- بازیافت و استفاده مجدد از کالاها جهت ذخیره انرژی در تولید و مواد خام؛
- حرکت به سمت استفاده از منابع انرژی قابل تجدید؛
- استفاده کارآمد از عرضه انرژی در تولید، حمل و نقل و ساختمان.
- به‌نظر لیهه، راهکارهای فوق نشان می‌دهند «اینکه این اقدامات تا چه اندازه و به‌دست چه کسی صورت پذیرد، مسئله اجتماعی است

و نه مسئله‌ای مربوط به علوم طبیعی». بدین ترتیب ملاحظه می‌شود که این گونه اقدامات به عنوان راهکارهای تحقق سیاست‌های مقابله با تغییرات آب‌وهوا با فعالیت‌های اجتماعی گره خورده و موضوع مطالعه علوم اجتماعی و جامعه‌شناسی نیز هست. توضیحات لیه به‌خوبی علت توجه جامعه‌شناسی معاصر به مسئله تغییرات آب‌وهوا را نشان می‌دهد. اگر چه در نگاه اول، مطالعات جامعه‌شناختی درباره تغییرات آب‌وهوا، نامنسجم یا پراکنده به نظر می‌رسد، ولی استیون زهر (۲۰۱۴) معتقد است که در حال حاضر، مطالعات جامعه‌شناسی درباره تغییرات آب‌وهوا در چهار دسته خلاصه می‌شود:

(الف) علل اجتماعی تغییرات آب‌وهوا؛

(ب) بر ساخت‌های تغییرات آب‌وهوا؛

(پ) ارتباط بین تغییرات جهانی آب‌وهوا و نابرابری اجتماعی؛

(ت) ابعاد اجتماعی کاهش و تسببات تغییرات آب‌وهوا.

در حال حاضر، مطالعه جامعه‌شناختی پدیده تغییرات آب‌وهوا، در سطح جهانی کاملاً جا افتاده و لذا با توجه به تثبیت مطالعه پدیده تغییرات آب‌وهوا در جامعه‌شناسی در سطح جهانی، ضروری به نظر می‌رسد که جامعه‌شناسی در ایران نیز مانند سایر کشورها باید به این مسئله بپردازد. لیکن واقعیت این است که تاکنون ارم اجتماعی در ایران، مطالعه جنبه‌های اجتماعی پدیده تغییرات آب‌وهوا را چندان در فهرست مطالعات خود قرار نداده است. البته در یک عرصه رسمی تر، مطالعات مربوط به جامعه‌شناسی محیط‌زیست در ایران روبه‌فرونی است و طی پنج سال اخیر کتاب‌های درخور توجهی در این زمینه ترجمه شده است تا در اختیار علاقمندان به موضوع جامعه و محیط‌زیست قرار گیرد. از جمله این آثار ارزشمند می‌توان از: درآمدی بر جامعه‌شناسی

محیط‌زیست^۱، نوشته فیلیپ ساتن؛ جامعه‌شناسی و محیط زیست^۲، نوشته آلن اروین؛ جامعه‌شناسی محیط زیست^۳، نوشته جان هانیگن^۴، نام برد و اخیراً نیز کتاب سیاست‌های مقابله با تغییر آب‌وهوا^۵ نوشته آنتونی گیدنز به این منابع ارزشمند اضافه شده است.

توجه جامعه‌شناسی به مسئله تغییر آب‌وهوا در هر جامعه‌ای، علاوه بر دلایل عمومی، دلایل خاص خود را داراست. در ایران، حداقل دو دلیل مهم برای ضرورت توجه به تغییرات آب‌وهوا، می‌توان مطرح کرد:

الف) تعهدات جهانی

پروکل کرپو، معاهده‌ای بین‌المللی وابسته به کنوانسیون تغییرات آب‌وهوا، در سال ۱۳۷۶ توسط دولت جمهوری اسلامی ایران امضا شد و در نهایت، در سال ۱۳۸۴ به تأیید شورای نگهبان رسید و از ابتدای سال ۱۳۸۵ این معاهده از نظر دولت جمهوری اسلامی ایران اجرایی تلقی شد. جمهوری اسلامی ایران برای اجرای تعهدات خود و نیز کاهش میزان انتشار گازهای گلخانه‌ای از ظرفیت بالایی برخوردار است. سیاست‌های جاری کشور در زمینه مصرف بهینه انرژی در بخش حمل‌ونقل، ساختمان، صنایع، و نیز در سایر بخش‌ها، سیاست‌هایی نظیر مدیریت مصرف انرژی، مدیریت مدرن، حفاظت از منابع طبیعی و جنگل‌ها، مدیریت صحیح زباله، مدیریت پسماند، کنترل سیلاب‌ها و... می‌توانند زمینه‌های تحقق و اجرای تعهدات پروتکل کیوتو را فراهم کنند. بررسی دقیق‌تر این سیاست‌ها نشان

۱. ساتن، فیلیپ (۱۳۹۲). درآمدی بر جامعه‌شناسی محیط‌زیست، ترجمه صادق صالحی، تهران: سمت.

۲. اروین، آلن (۱۳۹۳). جامعه‌شناسی و محیط‌زیست، ترجمه صادق صالحی، بابل‌سر: دانشگاه مازندران.

۳. هانیگن، جان (۱۳۹۳). جامعه‌شناسی محیط‌زیست، ترجمه صادق صالحی، تهران: سمت.

4. Hanigan

۵. گیدنز، آنتونی (۱۳۹۴). سیاست‌های مقابله با تغییر آب‌وهوا، ترجمه صادق صالحی و شعبان محمدی، تهران: نشر آگه.

می‌دهد که بخش معنی‌داری از این سیاست‌ها در زمینه کاهش و تقلیل اثرات تغییرات آب‌وهوایی، به رفتارهای انسانی مربوط می‌شود. به عبارت دیگر، مطابق با سیاست‌گذاری کلان، انتظار می‌رود ایرانیان با تغییر رفتارهای خود (در حوزه‌هایی نظیر مصرف انرژی، تولید زباله، حمل‌ونقل و غیره) زمینه‌های تحقق تعهدات پروتکل کیوتو را فراهم نمایند. بدین ترتیب لازم است این مبحث مهم در ایران نیز در کانون توجه جامعه‌شناسی قرار گیرد.

ب) الزامات قانونی داخلی

تغییرات آب‌وهوا پیامدهای نامطلوب بسیار گسترده‌ای دارد و در غالب مواقع، موجب آسیب‌های محیط‌زیست را فراهم می‌سازد. این درحالی است که در اصل، جامعه فاقد اساسی، با توجه به حفظ محیط‌زیست، چنین آمده است: «در جمهوری اسلامی ایران حفاظت از محیط‌زیست که نسل امروز و نسل‌های بعدی، اید در آن حیات روبه‌رشدی داشته باشند وظیفه عمومی تلقی می‌گردد. این رو، فعالیت‌های اقتصادی و غیر آن که با آلودگی محیط‌زیست یا تخریب غیرقابل جبران آن ملازمه پیدا کند، ممنوع است.» در این خصوص، جامعه‌شناسی با بررسی و تجزیه و تحلیل ابعاد انسانی و اجتماعی پدیده آب‌وهوا می‌تواند سهم عوامل اجتماعی در ایجاد پیامدهای این تغییر و نهایتاً تخریب محیط‌زیست را نشان دهد. بی‌تردید، ارائه راهکارهای اجتماعی، حداقل انتظاری است که جامعه می‌تواند از جامعه‌شناسان و انالیزهای علوم اجتماعی در این زمینه داشته باشد. کمالینکه گیدنز نیز در کتاب سیاست‌های مقابله با تغییر آب‌وهوا به ارائه راهکارهای اساسی برای مقابله با تغییرات آب‌وهوا می‌پردازد و بدین ترتیب سعی دارد در مقام یک جامعه‌شناس در این خصوص ایفای نقش نماید.

تأثیر فعالیت‌های انسانی در بروز تغییرات جهانی آب‌وهوا، نقش عوامل انسانی در سیاست‌های مقابله و نهایتاً، الزامات جهانی و

محلی، از جمله دلایل اصلی برای لزوم توجه جامعه‌شناسی ایران به مسئله تغییرات آب‌وهواست و در این راستا، کتاب حاضر تحت عنوان «جامعه و تغییرات آب‌وهوا» تلاش اولیه‌ای است برای کنکاش علمی مسئله تغییرات آب‌وهوا از منظر جامعه‌شناسی برای خوانندگان فارسی‌زبان به‌ویژه در ایران. این کتاب مشتمل بر هفت فصل است.

فصل اول این کتاب «تغییر آب‌وهوا و جامعه‌شناسی» نامگذاری شده است. در این فصل، به‌منظور ارزیابی وضعیت دانش جامعه‌شناختی درباره تغییر آب‌وهوا و گسترش پیوندهای این رشته با ابعاد انسانی آن، ابتدا به بیان دیدگاه جامعه‌شناسان کلاسیک درباره صنعتی‌شدن، سرمایه‌داری و تأثیرات آن بر محیط‌زیست که آغاز شکل‌گیری پدیده تغییر آب‌وهوا به‌عنوان یک مخاطره زیست‌محیطی است پرداخته می‌شود. سپس، نظریه‌های جامعه‌شناختی معاصر و نیز نظریه جامعه‌شناسان که به‌طور تخصصی به این حوزه پرداختند (الریش‌بک، آنتونی‌نیدنز، جان‌لری و ریلی‌دانلپ)، بیان می‌شود. در فاصله این دو بحث نیز علت‌های تأخیر جامعه‌شناسی در ورود به بحث تغییر آب‌وهوا، بررسی می‌شود.

عنوان فصل دوم کتاب «تغییرات آب‌وهوا، آسیب‌های اجتماعی» است. در این فصل مفاهیم مرتبط با آسیب‌پذیری اجتماعی، تغییر آب‌وهوا و شاخص‌های ارزیابی آن مورد توجه قرار می‌گیرد. به‌زعم مؤلفان این کتاب، درک و آگاهی از نحوه انطباق با تغییرات آب‌وهوا، در مواجهه و مقابله با پیامدهای تغییرات آب‌وهوا، نحوه واکنش مردم نسبت به تغییرات آب‌وهوا و میزان حمایت آنها از سیاست‌های معروف به سازگاری و انطباق، بسیار حائز اهمیت است. شناخت علمی و جامعه‌شناختی در این زمینه کمک مؤثری برای مقابله با آسیب‌ها یا کاهش آنهاست. در این فصل، تهدیدها و پیامدهای تغییر آب‌وهوا تشریح و گروه‌های در معرض خطر (زنان، کودکان و سالمندان) و

راهکارهای احتمالی مقابله، شناخته و تعریف می‌شوند و درنهایت، سیاست حفاظت اجتماعی از اقشار آسیب‌پذیر در برابر تغییرات آب‌وهوا را تشریح خواهیم کرد.

فصل سوم این کتاب را مؤلفان «انکار اجتماعی تغییر آب‌وهوا» نامیده‌اند. یکی از ابزارهای تحت اختیار و دانش‌محور تولیدکنندگان مخاطره، ایجاد شکاکیت درباره مسائل تهدیدکننده جامعه است. دانش‌آگاهان می‌توانند با استفاده و ترویج دانش مد نظر خود، مانع از ورود اطلاعات خاص به اذهان عمومی شوند تا با این کار نظام معنایی منسجم، رصعته عاطفی و اثربخشی مطلوب خود را در بین مردم حفظ کنند. در این فصل، تعامل بین علم آب‌وهوا، سیاست و رسانه‌ها مورد بررسی قرار گرفته و اقدام تولیدکنندگان مخاطره مبنی بر تأسیس مراکز تحقیقاتی تولیدکننده دانش متناقض اسناد معتبر وقوع پیامدهای منفی تغییر آب‌وهوا، و نحوه تفاوت‌شدن مردم نسبت به مسئله، مورد توجه قرار می‌گیرد. کانون اصلی این فصل، نحوه تولید شکاکیت زیست‌محیطی درباره تغییرات آب‌وهوا، نحوه بهره‌گیری صاحبان قدرت از دانش در جهت منافع خودبهره‌داری است.

فصل چهارم این کتاب «تغییر آب‌وهوا، دوراهی اجتماعی و مخاطره جمعی» نام دارد. در این فصل، از تغییر آب‌وهوا، به عنوان یک دوراهی اجتماعی با عملکردی در سطوح متعدد (فردی، ملی، بین‌المللی) نام برده می‌شود. برای مثال، راینی و ایتکین (۲۰۱۱) معتقدند که نظر سیاست‌های مقابله با تغییر آب‌وهوا و اقداماتی که باید صورت گیرد، تغییر آب‌وهوا بزرگترین دوراهی اجتماعی پیش روی بشر است. در این فصل، چارچوب دوراهی اجتماعی، نوعی ابزار توصیفی و تحلیلی قدرتمند برای شناخت انتخاب‌های افراد در گزینش شیوه‌های مقابله با تغییر آب‌وهوا نگریسته شده است. با اتکا بر چارچوب نظری هاردین (۱۹۶۸) مفهوم تراژدی مشترک‌ها، دام اجتماعی، سواری مجانی،

عدم قطعیت اجتماعی و زیست‌محیطی، دوراهی مدیریت منابع به تفصیل بیان می‌شوند و با ذکر مثال‌هایی از تحقیقات علمی، ارتباط این مفاهیم با تغییر آب‌وهوا تشریح می‌شود. همچنین با مروری بر تحقیقات انجام‌شده، یک مدل نظری برای تحلیل تجربی دوراهی اجتماعی تغییر آب‌وهوا تدوین و به‌منظور تکمیل این فصل، تأثیر فرایند جهانی شدن بر توانایی کشورها برای حل دوراهی اجتماعی تغییر جهانی آب‌وهوا توضیح داده می‌شود.

در فصل پنجم با عنوان «تغییر آب‌وهوا و پذیرش اجتماعی نوآوری‌های زیست‌محیطی» از نیوخ و نوآوری برای ایجاد جایگزین‌های مثبت برای زندگی با کربن بالا سخن گفته می‌شود. از نظر جامعه‌شناختی، نوآوری در فناوری از جهان مادی اتفاق نمی‌افتد، بلکه در جامعه و در اذهان روی می‌دهد. در این فصل، مفهوم نوآوری اجتماعی، مسائل فناوری در پذیرش آن، تعریف نظری می‌شوند. روند پایین‌به‌بالا و نیز روند بالا‌به‌پایین در پذیرش نوآوری‌های زیست‌محیطی، توجه به نقش مردم و گروه‌های تأثیرگذار و دولت، بخش دیگر این فصل است. همچنین نظریه‌های جامعه‌شناختی که نوآوری‌های زیست‌محیطی را برای داشتن یک جامعه کم‌کربن به بحث می‌گذارند نیز در ادامه این فصل بیان خواهند شد. جنبه‌های اجتماعی نوآوری‌های کم‌کربن مانند تغییر نظام‌مند، کمبود بودجه و ضعف حمایتی، همه‌کارها ارزش‌ها و رویکردهای تطبیقی (تقاضای اجتماعی، چالش اجتماعی و غیره) سیستماتیک)، چرخه پذیرش اجتماعی نوآوری‌های کم‌کربن نیز مورد توجه قرار گرفتند. درنهایت، این فصل با طرح دو مسئله کلیدی مصرف و جابه‌جایی که ارتباط نزدیکی با پذیرش اجتماعی نوآوری‌های زیست‌محیطی دارند به پایان می‌رسد.

فصل ششم این کتاب «سیاست‌های اجتماعی مقابله با تغییر آب‌وهوا» نام دارد. در این فصل ابتدا دو سیاست کاهش و سازگاری که

توسط هیئت بین‌الدول تغییر آب‌وهوا به عنوان سیاست‌های مقابله‌ای برای کشورها تعریف و تدوین شده‌اند، معرفی شده‌اند. سیاست‌های نظارت بر تولید گازهای گلخانه‌ای در حوزه اجتماعی با ذکر نمونه‌هایی از تحقیقات جامعه‌شناختی در این حوزه بررسی و آنچه در چارچوب سازگاری اجتماعی مؤثر شناخته می‌شود (مانند اخلاق، دانش، مخاطرات فرهنگ) نیز با بیان تحقیقات خارجی و نیز جدیدترین تحقیقات جامعه‌شناسی محیط‌زیست در ایران مورد توجه قرار می‌گیرد. در ادامه در بخشی با عنوان جامعه‌شناسی و سیاست‌های مقابله با تغییر آب‌وهوا، انواع سیاست‌گذاری اجتماعی در حوزه مدیریت چندسطحی و جهانی، مخاطرات فرهنگ مصرف، خانواده و نسل‌ها، سازمان‌ها و شبکه‌ها و در نهایت دولت به بحث گذاشته می‌شود. در نتیجه‌گیری این فصل نیز بر اساس دیدگاه نظری جان اوری، دو وظیفه برای جامعه‌شناسان تعریف شد: ۱. جامعه‌شناسان باید به دنبال مدل‌های علمی مختلف تغییر آب‌وهوا باشند که بسته چندان مطلوب و دلپذیر نیستند، ۲. جامعه‌شناسان باید جستجو کنند که چه جایگزین‌هایی را می‌توان ارائه داد تا پیامدهای مهلک افزایش دما کاهش یابد. اوری این وظیفه را به اختصار در قالب دو سناریو برای اجتماعات انسانی در آینده تعریف می‌کند. اولی، نوعی جنگ جهانی منطقه‌ای برای کنترل سیستم‌های نفتی و حمل‌ونقل را شامل می‌شود که اکنون در منطقه خاورمیانه و آفریقا در حال وقوع است و دیگری سناریویی است که او آن را تجهیز دیجیتالی اشکال دولتی متمرکز حمل‌ونقل می‌نامد که به‌دقت استاندارد و نظارت شده هستند.

فصل هفتم، یعنی آخرین فصل این کتاب با عنوان «تغییر آب‌وهوا و سیاست‌های اجتماعی مقابله با آن در ایران» به مسئله تغییر آب‌وهوا در ایران اختصاص دارد. در این فصل ابتدا، تاریخچه‌ای از روند ملحق شدن ایران به کنوانسیون تغییر آب‌وهوا ارائه می‌شود، سپس وضعیت ایران

به لحاظ تولید گازهای گلخانه‌ای و سیاست‌هایی که در این زمینه تعریف شده است مورد توجه قرار می‌گیرد. خشکسالی، کم‌آبی، تولید گازهای گلخانه‌ای در بخش انرژی، پدیده ریزگردها که بخش غربی و جنوبی کشور را به شدت فراگرفته است، سیلاب‌های غیرفصلی که با روندی مخرب، هرساله استان‌های کشور را تهدید می‌کند و خسارت‌هایی به بار می‌آورد، به عنوان نشانه‌های تغییرات آب و هوایی در ایران بررسی می‌شوند. در ادامه با توجه به نقش جامعه‌شناسی در بررسی تغییر آب و هوا، حوزه‌های مطالعات جامعه‌شناختی تغییر آب و هوا در ایران، از قبیل جنبه‌های اقتصاد سیاسی، تولید و مصرف، نظام‌های فرهنگی و مذهبی تغییر آب و هوا، فرایند سیاست‌گذاری، عدالت زیست‌محیطی، محقق درباره حادثه و جنبه‌های جمعیت‌شناختی حادثه، بیان شده است.

کتاب «جامعه و تغییرات آب و هوا»، اولین اثر فارسی در این زمینه، کوشیده است تا جنبه‌های مهم جامعه‌شناختی پدیده تغییرات آب و هوا را برای علاقمندان فارسی‌زبان فراهم نماید. اساتید، دانشجویان و کارشناسان رشته‌های مختلف علوم اجتماعی از جمله جامعه‌شناسی، جغرافیا، علوم سیاسی، اقتصاد، مدیریت، آموزش محیط‌زیست، حقوق محیط‌زیست می‌توانند از این کتاب بهره‌مند گردند. علاوه بر این، اساتید، دانشجویان و کارشناسان رشته‌های مختلف علوم طبیعی مثل محیط‌زیست، اقلیم و... نیز می‌توانند کتاب حاضر را بخش‌های مختلف آن را مورد مطالعه قرار دهند. به‌طور کلی، جامعه کتاب «جامعه و تغییرات آب و هوا» برای همه کسانی که به شناخت بیشتر ارتباط محیط‌زیست و انسان علاقمندند، و سعی دارند تا با افزایش شناخت علمی، جامعه بشری برای نسل حاضر و نیز نسل‌های آتی پایدار باقی بماند، مفید است.